

To: (10)(2e) 0(10)(2e) (10)(2e) @minvws.nl; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @minvws.nl; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @igj.nl; (10)(2e) 0 (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @igj.nl
From: (10)(2e) (10)(2e)
Sent: Wed 5/20/2020 10:16:14 AM
Subject: RE: Proces rond maatschappelijke discussie draaiboek Pandemie
Received: Wed 5/20/2020 10:16:14 AM

Dag (10)(2e)

Toch even een wat uitgebreidere reactie per mail.

Vanaf het begin van dit traject hebben wij onze rol ingestoken zoals bij richtbeoordeling: hooguit toetsen we de handhaafbaarheid (hetgeen vaak gelijk opgaat met de uitvoerbaarheid) van de richtlijn en het proces van totstandkoming (zijn de juiste partijen betrokken geweest). Alleen als er uit de toepassing van de richtlijn evident risico's voor patiëntveiligheid volgen wijzen we daar op. Onze twee reacties op de plannen voor de CABU laten die drie elementen volgens mij goed zien. Waar we ons verre van willen houden is of een bepaald normelement wel in voldoende mate bijdraagt aan goede c.q. nog betere zorg – dat kunnen wij niet beoordelen.

Ook rond 'code zwart' hebben we deze drie lijnen meegenomen in onze beoordeling. Voor een meer inhoudelijke uitspraak van de IGJ over de criteria is geen ruimte – precies om de reden waarom we met elkaar vinden dat er meer maatschappelijke discussie nodig is: dit gaat niet over medische criteria dus ook niet over patiëntveiligheidsrisico's. Dat hebben we in de brief van 4 april ook heel expliciet gesteld: "Bij 'gewone' richtlijnen en veldnormen heeft de inspectie geen rol om een inhoudelijk toets uit te voeren en te beoordelen of het uitvoeren van de norm voldoende leidt tot goede zorg. Bij het opstellen van deze zienswijze over deze bijzondere norm heeft de vraag, of het Draaiboek toepasbaar en toetsbaar is centraal gestaan. Daarnaast reflecteert de inspectie op de vraag in hoeverre het algemeen maatschappelijk belang is gediend met het opstellen, openbaar maken en toepassen van het Draaiboek. De inspectie is niet in de positie om een oordeel uit te spreken of goedkeuring te verlenen aan de inhoudelijke afwegingen, maar begrijpt de noodzaak om met dit kader deze zeer complexe keuzes te kunnen rechtvaardigen."

Natuurlijk hebben wij (als privépersonen) wel een mening over de ethische aspecten, maar het past nou eenmaal bij het werk van de inspecteur om die mening op te schorten als die je oordeelsvorming (achteraf) in de weg staat. Ik denk eigenlijk dat we in de conceptbrief die er nu ligt de grens al opzoeken en misschien zelfs overgaan door zo expliciet te wijzen op het kabinetsstandpunt en de vermoedelijke maatschappelijke reactie.

Dus inderdaad, als er een harde leeftijdsgrens in zou staan zouden we daar vanuit het oogpunt van sec handhaafbaarheid geen opmerking over maken – wel vraagtekens plaatsen bij de uitvoerbaarheid. Tav het schaarsteargument is dat duidelijk, tav fair innings zit 't er wat mij betreft meer in dat het voor zover bekend nooit ergens is toegepast.

Onze variant is inderdaad niet heel anders dan jouw variant 1, het enige is dat de minister met een aparte brief van ons zijn eigen acties die hierna gaan volgen misschien makkelijker kan uitleggen. Wat die acties zijn (zoals in variant 1 en 2, of zoals in variant 3) is wat ons betreft aan VWS en de minister.

Tot zover vast,
Mvg,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) 3(10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

Verzonden: woensdag 20 mei 2020 08:44

Aan: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@igj.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@igj.nl>; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@igj.nl>

Onderwerp: RE: Proces rond maatschappelijke discussie draaiboek Pandemie

Hoi (10)(2e)

Goed om inderdaad even over te bellen vandaag. Mij valt op dat de IGJ in alle gevallen wegblijft bij een eigen inhoudelijk oordeel en het alleen over handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid heeft. Een vaste leeftijdsgrens van 70 jaar lijkt mij glashelder, heel uitvoerbaar en handhaafbaar. Zou de IGJ dat wel goed vinden, even los van de maatschappelijke toetsing? Voor de goede orde: VWS niet overigens?

Ook vroeg ik mij af wat deze variant, anders dan de inhoud van de brief, anders is dan 'mijn' variant 1?

Variant 3 van (10)(2e) is wel echt een andere denkbare variant. Ik wil in de loop van de middag een A4-tje naar de minister sturen met de varianten.

Groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@igj.nl>

Verzonden: dinsdag 19 mei 2020 12:19

Aan: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) 3(10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@igj.nl>; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@igj.nl>

Onderwerp: RE: Proces rond maatschappelijke discussie draaiboek Pandemie

Dag (10)(2e)

Zojuist in overleg met (10)(2e) een derde scenario bedacht – en dat is vooralsnog ons voorkeursscenario:

1. IGJ stuurt brief #1 aan KNMG en FMS
  - a. Eerste deel van de brief min of meer gelijk aan het concept van gisteren: goed dat de professionals en medisch-ethici als eerste aan het woord kwamen;
  - b. Tweede deel scherper formuleren:
    - i. IGJ vindt de nu geformuleerde criteria mbt schaarste en fair innings onvoldoende helder en daarmee niet uitvoerbaar (en handhaafbaar), daarom kunnen we dit nu nog niet als invulling art. 2 Wkkgz beschouwen;
    - ii. IGJ vindt niet dat jullie kunnen stellen dat er voldoende maatschappelijk draagvlak is, uit de gesprekken met de ouderenbonden, de minister én uit het (Kamerbreed gesteunde) kabinetsstandpunt blijkt anders;
    - iii. IGJ vindt verdere maatschappelijke discussie dus noodzakelijk en om die discussie goed te kunnen voeren is het noodzakelijk dat jullie expliciet maken de bereidheid te hebben dat de criteria worden aangepast, de opstelling van de KNMG is tot nu toe onvoldoende open geweest;
    - iv. Voor het eindproduct moet maatschappelijk én professioneel draagvlak zijn;
2. IGJ stuurt brief #2 inclusief bijlagen (Draaiboek, reactie van de IGJ op het eerste concept, reactie van de IGJ op het tweede concept) met een handreiking rond het verdere proces aan de minister
  - a. Eerste deel vna de brief min of meer gelijk aan het eerste deel van de brief aan KNMG en FMS;
  - b. Tweede deel van de brief:
    - i. Zoals het concept-Draaiboek er nu ligt is het volgens de IGJ ten eerste onvoldoende uitvoerbaar en ten tweede onvoldoende maatschappelijk gedragen;
    - ii. Goed om daar verdere maatschappelijke c.q. politieke discussie over te voeren. IGJ vindt dat KNMG hier nu niet meer de regie over zou moeten voeren en dat is ook niet de rol van de IGJ, dus dringend advies aan de minister om dat te gaan doen;
    - iii. Die maatschappelijke / politieke discussie kan de minister prima organiseren vanuit het kabinetsstandpunt dat hanteren van een leeftijds grens geen optie is, maar hou er rekening mee dat voor de uitvoering, ook professioneel draagvlak is. Betrek bij de discussie dus niet alleen de politiek en maatschappelijke organisaties, maar zeker ook de achterban van de FMS.
3. De minister stuurt het concept-Draaiboek met de verschillende brieven van de IGJ plus zijn eigen standpunt naar de Kamer waarna er verdere discussie volgt.

Het voordeel van dit scenario is volgens ons dat het de KNMG en FMS als het ware dwingt om zich minder rigide op te stellen en tegelijkertijd de minister minder kwetsbaar maakt op het proces als hij aan de ene kant wel op het kabinetsstandpunt blijft staan maar er aan de andere kant wel nog een gesprek over voert – dat is immers op advies van de IGJ met het oog op dat professionele draagvlak.

Ik denk ook dat dit scenario aansluit bij de uitgangspunten die (10)(2e) in onderstaande mail hanteert.

Wat denk je hiervan? Uiteraard bereikbaar voor telefonisch overleg.

Mvg,
(10)(2e)

Van: (10)(2e) <(10)(2e)> <(10)(2e)@minvws.nl>

Verzonden: dinsdag 19 mei 2020 08:58

Aan: (10)(2e) <(10)(2e)> <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)> <(10)(2e)> <(10)(2e)@igj.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)> <(10)(2e)@igj.nl>

CC: (10)(2e) <(10)(2e)> <(10)(2e)@igj.nl>

Onderwerp: RE: Proces rond maatschappelijke discussie draaiboek Pandemie

Hoi (10)(2e) en anderen, (10)(2e)

Alternatief 2 heeft vanuit ons perspectief de voorkeur omdat het de minister minder tegenover de beroepsgroep zet. Uiteindelijk zullen politiek en beroepsgroepen er toch samen uit moeten komen. Politiek moet de niet-medische criteria kunnen verantwoorden naar de samenleving, artsen en verpleegkundigen moeten ermee kunnen en willen werken. Maar dat vraagt bereidheid bij de KNMG om het draaiboek aan te passen, of in ieder geval te benoemen dat er nog discussie gaande is over de twee criteria. Is die bereidheid er of blijft de KNMG (en FMS) overtuigd van het maatschappelijk draagvlak voor hun voorstel?

Er is ook nog een variant 3 en dat is het zelf actief organiseren van de maatschappelijke discussie. Dat vergt tijd en organisatie en bereidheid van de minister om zijn standpunt aan te willen passen (en ik kreeg niet de indruk dat dat zijn voorkeur heeft). Bijv. een rondetafelgesprek met maatschappelijke organisaties (is een lichte vorm die de Kamer ook zelf kan organiseren, wellicht in te steken via coalitie?), publieksbijeenkomsten om meningen en achtergrond daarvan bij burgers te peilen en discussie te faciliteren (zal dan nu online vormen moeten krijgen).

Het is denk ik goed om het medisch-ethisch toetsingskader uit het Regeerakkoord nog even in het achterhoofd te houden. Dat

hanteren wij bij alle politiek gevoelige medische-ethische onderwerpen:

In de eerste plaats zal, waar het gaat om verruiming van onderzoeks- en toepassingsmogelijkheden, de vraag naar de medisch-wetenschappelijke noodzaak moeten worden gesteld. Zijn er toereikende alternatieven die geen of een minder vergaande verruiming van de beleidsruimte behoeven? In de tweede plaats is er de vraag naar de medisch-ethische dimensie. Er is meer dan het belang van vooruitgang van de medische wetenschap, zoals ethische bezinning bij wetenschappers en zorgprofessionals. De adviezen van de Gezondheidsraad en andere adviesorganen die ook op dit aspect ingaan, zullen daarbij zwaarwegend zijn. Ten derde is er de vraag of er een maatschappelijke discussie heeft plaatsgevonden en of er sprake is van politieke bezinning. Afhankelijk van het onderwerp kan nadere advisering door de Raad van State gewenst zijn.

Je zou kunnen zeggen dat we nu bij punt drie zijn. Ethische bezinning heeft plaatsgevonden onder regie van KNMG. Nu tijd voor maatschappelijke discussie en politieke bezinning.

Groet,
(10)(2e)

Van: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

Verzonden: maandag 18 mei 2020 21:21

Aan: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@igj.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@igj.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

CC: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@igj.nl>

Onderwerp: Proces rond maatschappelijke discussie draaiboek Pandemie

(10)(2e)

Hedenavond overleg Minister, (10)(2e) (10)(2e), (10)(2e) Vraag is hoe nu verder met het draaiboek. Inhoudelijk blijven de standpunten eigenlijk zoals ze zijn. Afspraak is gemaakt dat we mogelijke varianten voor het verdere proces op papier zetten. Zie bijgaand een voorzet van mijn kant, geïnspireerd door het gesprek.

Willen jullie meedenken? Zijn er nog andere varianten, welke variant heeft de voorkeur? Ik wil morgen eigenlijk iets naar de minister sturen.

Dank alvast,
Groet,
(10)(2e)